

Edouard Agajan 1936-1993

Edouard Agajan syntyi silloisessa Stalingradissa 19.10.1936. Stalingrad on nykyisin Volgograd. Sodan jälkeen perhe siirtyi asumaan Armeniaan Jerevaniin. Edouard kävi innokkaasti lasten kuvataidekerhossa ja muovasi 10 vuotiaana kopion Michelangelon Davidista. Peruskoulun jälkeen hän opiskeli Terlemezianin kuvataideopistossa Jerevanissa, josta pääsi jatkamaan kuvataideakatemiaan Leningradiin Repin instituuttiin. Hän pääsi kuvataideakatemiasta Professori Anikushinin ryhmästä erinomaisin arvosanoin v 1964. Sen jälkeen hänet valittiin Akateemikko Tomskin veistoateljeeseen luovan työn jaksolle 1964-1967. Vuonna 1967 hänet hyväksyttiin Venäjän Federaation taitelijaliiton jäseneksi.

Veistotaide oli Neuvostoliitossa arvostettua ja tilauksia oli runsaasti. Monumentteja rakennettiin kaupunkeihin ja tehtaisiin. Edouard Agajanilla oli loistava tekniikka ja sopeutuvaa näkemystä. Hän oli nopea ja luotettava tekijä. Aiheet olivat yleensä poliittisia, joten näkemyksen piti mahtua kaavaan. Hänen monumenttejaan on pystytetty ympäri Neuvostoliittoa. Pietarissa käydessä voi ihailla hänen kahden mieshahmon tanssia esittävä veistoksensa Pribaltijskaja Hotellin sisääntulo tasanteella. Teokseen liittyy portaikossa olevat kahden naishahmon kasvot. - Hänen lähimmät työtoverinsa olivat arkkitehdit A.Alymov ja O.Radejev. Hän oli Lenigradissa arvostettu kuvanveistäjä ja oli myös virallisen juryn jäsen.

Hänen oma maailmansa oli muotokuvissa. Muotokuvassa hän haki mallin sielua, mallin maailmaa, ihmistä. Jos malli hahmottui täysin, veistokseen tekemiseen kului aikaa 1 tunti, joskus nopeamminkin. Mutta jos hän ei "saanut hahmosta kiinni", ei tapahtunut mitään. Malleja hän löysi milloin mistäkin, raitiovaunusta, apteekista ja tietysti omista ystävistään. Silloinen Suomen pääkonsuli Olli Bergman ja vaimonsa saivat omat muotokuvansa. Suomen konsulaatin seinälle lahjoitettiin myös iso kipsireliefi. Ossi Somma ja Maila-Katriina Tuominen ikuistuivat nopeasti ensin saveen ja sitten kipsiin. Kuvanveistäjä Martti Peitson muotokuva on tehty suoraan shamot-keramiikkaan. Pronssiin valu oli hyvin kallista.

Säveltäjien ja kirjailijoiden muotokuvissa hän halusi tuoda esiin jotain erityistä juuri sen henkilön luovuudesta. Runoilija Pushkin, säveltäjä Shostakovitsh ja Armenian kansallissäveltäjä Komitas innoittivat häntä lukuisiin pienoisveistoksiin.

Hänelle oli tärkeää kuvata myös omaa Armenian kansaa. Näistä merkittävimmät olivat teokset "Tanssijat" ja "Soittajat" sekä "Äitiys", jossa hän takoi teoksen kuparilevystä betonimuotin päällä. Tällä tavalla teoksesta tuli kevyt verrattuna muottiin valettuun teokseen. Hänelle tuotiin Suomesta mahanomia ja siitä syntyi kansallistyyllisiä reliefejä ja pienoisveistoksia. Suomikin innoitti. Harmaasta lankun pätkästä syntyi kanteletta soittava Väinämöinen.

Neuvostovallan 50 v juhliin tilattiin myös teoksia. Edouard Agajanin noin 2 m korkea kuparilevytekniikalla toteutettu teos sijoitettiin kivijalustalle Nevskillä Gastinyi Dvorin kulmalle. Jostain syystä se työnnettiin jalustalta alas ja hakattiin muodottomaksi. -Kuka ja ketkä sen tekivät, jäi arvoitukseksi. Taistelu teosten paikoista oli kovaa.

Neuvostoliiton hajoaminen oli tuhoisaa taiteilijoille. Valtion tilaukset loppuivat ja yksityisillä ei ollut edes ruokaan rahaa. Edouard Agajanin sydän petti helmikuussa 1993. Hänet on haudattu Pietarin Armenianlaisen kirkon hautausmaalle.

Valkeakoskella 4.7.2016

Leena Larva